

viðtekning, og framkvæmd sanninda, er voru áður vel þekt á mörgum stöðum og tímum, en sem fjöldinn aldrei tileinkaði sér eða gerði verulega að starfandi afli, er ný. Eg skal leitast við að skýra frá hiklaust og á sem einfaldastan hátt, í fyrsta lagi, hvað trúarbrögð framtíðarinnar verða að líkindum ekki, og í öðru lagi, hvað búast má við að þau sennilega verði. Sjónarmið mitt er sjónarmið ameríks leikmanns, sem hefir hugsað og veitt blutunum eftirtekt um hið ávanalega langa tímabil síðan Darwins "Voyage og the Beagle"* kom út, skurðlækningasvæfingar og ritsíminn voru tekin til nota, Herbert Spencer gaf út fyrstu ritgerðir sínar um framþróunina, Kuenen, Robertson Smith og Wellhausen** fullkomnuðu og vörðu biblíu rannsóknirnar. J.S. Mills "Grundvallararriði þjóðmegunarfræðinnar" birtist og stuð Bandaríkjanna við Mexiko setti af stað öfl, sem afnámu þrælahald í Ameríku—tímabil er vélaaf útbreiddist víða með sprengivélinni og notkun rafmagnsins, og allar hinar stærri atvinnugreinar mannkynsins hafa verið auknar og endurbættar.

(1) Trúarbrögð framtíðarinnar verða hvorki bygd á andlegu né veraldlegu valdi. Afturför fakmarkalauss valds er eitt af þýðingarmestu einkennum nútímans. Þessa afturför má sjá alstaðar, í stjórn, í mentamálum, í kyrkjunni, í verzlun og í heimilislífinu. Hín núlifandi kynslóð er viljug meira að segja æskir oft eftir að láta leiða sig; en hún er andstæð því að vera rekin, og hún vill skilja ástæður og rétt valdboðsins. Yfirleitt hafa kristnu kyrkjurnar, rómverska, gríska og mótmælenda hingað til reitt sig að mestu á meginreglu valdsins. Siðabótin setti valdbjóðandi bók í staðinn fyrir valdbjóðandi kyrkju, en það er augsýnilegt, að bæði vald hinna ströngustu kyrkna og biblíunnar sem bókstaflega inublásins leiðarvísir er í mikilli hættu, og að tilhneigingin til tilrjálslyndis er áframhaldandi og ómótstæðileg á meðal mentaðra manna.

(2) Það er varla nauðsynlegt að taka fram að í trúarbrögðum framtíðarinnar verða engin náttúruöfl, eins og ljós, eldur, kuldi, stormur og jarðskjálfti íklædd persónugervi, þó að trúar-

*1831-36 ferðaðist Darwin með skipinu "Beagle" til Suður-Ameríku og safnaði á því ferðalagi afar mikilli vísindafekkingu.

**Allir nafnkendir fræðimenn, og talsmenn hærri krítikarinnar.—Þýð.